

Teatrul de Dramă
și Comedie din Constanța

■ RĂZVAN ȘI VIDRA

de B. P. Hasdeu

■ NEÎNȚELEGEREA

de Camus

■ HAI LA NOURI DE VÎNZARE

(recital de poezie)

Deși și-ar fi putut îngădui, probabil, o mică întârziere (a susținut, conștiincios, toată vara până toamna târziu stagiune activă pe litoral) colectivul constănțean nu a profitat de această eventuală îngăduință. A făcut totul să-și deschidă stagiunea odată cu celelalte teatre care și-au înseris în luna octombrie premierele inaugurale ale noului sezon teatral.

Interesul pentru teatrul constănțean ne-a fost stîrnit de opțiunea sa repertorială, de strădania de a repune în circuitul vieții teatrale textul centenar al lui B. P. Hasdeu. „A reinvia prin dramaturgia noastră clasică momentele de patos ce-au creat virtuțile teatrului nostru istoric, a redescoperi în el valorile eterne ale ființei noastre naționale“ iată ideea-program în numele căreia premiera cu *Răzvan și Vidra* dobîndește la Constanța semnificația unui act artistic major, responsabil. Fără a avea pretenția emiterii unui verdict în materie de modernizare a clasicilor, spectacolul constănțean, în regia lui Mihai Dimiu, atestă efortul de a da primei noastre drame de intensitate psihologică o interpretare liberă de prejudecăți și de pretențiile unui fast exterior. Evitînd grandilocvența, excesele retorice (pe care piesa le putea prilejui), regizorul a imprimat spectacolului linia unei naturaleți, stilizate, a unei exprimări simple și umanizate, apropiate spectatorului de azi.

Călăuzită de respect pentru această operă impusă prin tradiție, echipa constănțeană nu și-a permis modificări în text, abateri de la îndatorirea de a sublinia plastic, cu justete, prin intermediul stilizării moderne, gîndu-

Ana Mircea și Agatha Nicolau în recitalul „Hai la nouri de vînzare“

rile autorului, mesajul și conținutul de idei al operii. Dar viziunea prea cotidiană asupra transformărilor operate în conștiința eroilor de setea de glorie, a despuiat piesa de unul din elementele ei specifice, de filonul romantic, de aura liric pasională care învalnie întîmplările dramei.

Climatul care ucide puritatea lui Răzvan, convertind-o în patimă deșartă, procesul înstrăinării acestui suflet romantic și pur, au apărut în spectacol mult prea simplificate, pînă la linearitate inexpressivă. În dorința de a ocoli primejdia discursivității, a patetismului, s-a ocolit și estompat și accentele tragice și dimensiunile de simbol pe care le implică lupta dintre pasiunea pură și patimile ego-centrice, caracterul fatidic al erorilor comise de eroii acestei tulburătoare aventuri.

Înfățișarea unui rezumat modern, făcut în linia prea sumare, pornește de la scenografia arbitrar ultra stilizată a Elenei Forțu, care nu a repartizat prea fericit spațiul scenic. Acțiunea se desfășoară pe o platformă înaltă, pe care stă cocoțat un tron (simbol cam naiv, folosit clocaci și de regizor pentru a sublinia ideea ascensiunii la domnie).

Spectacolul evidențiază însă încercările meritore ale actorilor de a elimina rutina, de a aborda textul clasic într-o manieră innoitoare, de a rosti spontan și cursiv lungile tirade, de a se mișca normal și firesc în cos-

tunelc de epocă (de data asta nu prea frumoase), de a nu se poticni într-o gestică dificilă. Și chiar dacă eroii lui Hasdeu n-au dobândit la greutatea și diapazonul cuvenit în cărețura de gânduri și de sentimente, zburciumul și vibrația caracteristice unor eroi de excepție, nu putem trece peste buna pregătire a protagoniștilor: Sandu Simionică (Răzvan) și Agtha Nicolau (Vidra), care s-au apropiat lucid, cu sinceritate, cu emoție cenzurată, de chipul și adâncimea eroilor piesei.

Se cuvine să amintim în mod special interpretarea modernă în cel mai bun sens al cuvîntului dată de Lucian Iancu lui Sbierea, imaginea extremă a egoismului agitat și febril pe care interpretul a impus-o cu mijloace simple dar foarte expresive. S-au relevat apoi posibilitățile interpretative variate, ponderea actoricească adusă în acest spectacol de Virgil Andriescu (Răzașul), Emil Birlădeanu (Fânase), Jean Ionescu (Hatmanul), Emil Sassu (Vulpoiul), Longin Mărtoiu (Dascălul). Imaginea de ansamblu a spectacolului păstrează însă și amintirea mai puțin îmbucurătoare a unor schițe de caracter prea fugare, a unor răbufniri diletantiste, a unei figurații amorfе, dezordonate. Nădăjduim că echipa conștientă are puterea de a face ca aceste discrepanțe calitative să fie în curînd eliminate, că vom înregistra și pe „scena mare” saltul calitativ, efortul spre omogenizare și unitate stilistică pe care le-am putut urmări pe scena studioului, școală menită să dea viață deziratului de formare a unor actori compleți, de înnoire și îmbogățire a mijloacelor de expresie scenică.

Spre deosebire de alte teatre unde ideea de studio figurează formal, incert, la Constanța ea s-a materializat în câteva reușite exemplare. Am văzut aici *Hai la noui de vânzare*, recitalul premiat, pe bună dreptate, la Gala recitalurilor de la Bacău. O experiență deosebit de interesantă, menită a pune

În prim-plan, Andy Ștefănescu și Agatha Nicolau în „Neînțelegerea” de Camus

în valoare într-o nouă și expresivă modalitate, poezia. Alese cu discernămint, versuri închinete copilăriei, aparținînd unor mari poeți români și universali, au căpătat valori dramatice, valențe spectaculare și teatrale deosebite, printr-o punere în scenă simplă dar ingenioasă, într-un cadru scenografic aerat, înobilat de câteva elemente semnificative (tunelc de lună suspendat de un stîlp, un leagăn, un pom, un cerc mare colorat) și, mai ales, prin interpretarea dată de Agatha Nicolau și Ana Mirena. Cu multă grație, cu sensibilitate, cele două actrițe au intuit și au comunicat, cu autenticitate, cu farmec, sentimentul și universul delicat al copilăriei, format din caudoare și puritate, din izbueniri de entuziasm și de visare, din naivitate comică. Compozițiile actoricești, dialogul organic, viu, cu sala, realizat în dorința de a stimula fantazia și de a sugera starea de inocență, s-au rotunjit, cu măiestrie, din gesturi și trăiri clevente.

Cele două actrițe ne-au demonstrat apoi că posedă știința de a schimba odată cu caracterul spectacolului și caracterul mijloacelor. În registrul grav, laconic, tensionat, în ambianța sonoră, creatoare de neliniște și așteptare încordată pe care le-a realizat înăru regizor Andrei Belgrader, montînd pe scena Studioului, *Neînțelegerea* de Camus, Agatha Nicolau și Ana Mirena s-au încadrat organic alături de ceilalți interpreți, urmînd cu credință, fanatic, indicația regizorului de a se mișca și de a vorbi într-o cu totul altă tonalitate. În registrul simbolic al esențelor. Reală și reușită experiență de laborator, performanță spectaculară, dacă vreți, în ceea ce privește realizarea pe dominantă unei tragedii de tip antic, cu mijloace specifice teatrului modern, *Neînțelegerea* a atestat însușirile, posibilitatea de afirmare multilaterală și zestrea profesională acumulată de actorii constănțeni. Alături de tînărul actor Andy Ștefănescu, care a impus cu mare economie de mijloace, sobru și concentrat, chipul naiv și dezarmat al lui Jan, am urmărit compoziția impresionantă de un laconism exemplar, al Marelui Sassu, sugerînd condiția spirituală tragică a mamei, ființă total dezumanizată, cu ochii pironiți în vid, cu sentimentul sfîrșitului întipărit permanent pe obraz.

De o remarcabilă expresivitate și armonie în toate compartimentele sale: decor, ambianță sonoră (deosebit de sugestivă, compusă de Iosif Herța și susținută cu virtuozitate printr-un complex de instrumente de percuție de către Francisc Grünberg), interpretare omogenă, capabilă să înscrie în zona simbolurilor și metaforelor scenice, stările sufletești paroxistice și sentimentele eroilor. *Neînțelegerea* își confirmă legitima apartenență la ceea ce ne-am obișnuit să numim studio experimental, pe lîngă căile posibile de înnoire a măiestriei actoricești și regizorale, activitatea Studioului cuprinde și fermentul posibil al refunovirii întregii fețe a teatrului constănțean.

